

Хмельницька районна бібліотека для дорослих

Знаменні і пам'ятні дати 2011 року м.Хмельника та Хмельницького району

2010р.

*Кожне містечко столиця,
Кожна людини король.*

1431 р.-- в грамоті князя литовського Свидригайла у Хмільницькому старостві згадувались “Бояри хмільницькі” та “ ґрунт хмільницький”.

//Маринич В.М. Історія рідного краю.Хмільницький район.-Методичний посібник.-
Вінниця:О.Власюк,2009.-с.98
//Дорош М.Хмільницький район в датах.- Вінниця: Велес, 2003.-С.13.

580 років

1616 р.- перша згадка про с.Скаржинці.

//Дорош М. Хмільницький район в датах.- Вінниця: Велес, 2003.-С.17.
//Дорош М. Хмільницький край — прабатьківська земля.-Вінниця: О.Власюк, 2008.- с.190.

395 років

1636 -1650 рр.- Хмільницька літопис — пам'ятка української історіографії і літератури невідомого автора.

//Хмельницкая летопись (1636 — 1650).

375 років

1801р.- почала діяти Свято -Покровська православна церква у м.Хмільнику.

//Дорош М. Хмільницький край — прабатьківська земля.-Вінниця: О.Власюк, 2008.- с.195.
//Михалиця О. Журавлиний ключ Покрови:[Історія Свято -Покровського храму]//Життєві обрії.-
2009.-16 жовт.
//Сім чудес Хмільника.-Бердичів.

210 років

1841 р.- розпочато будівництво Соборо -Богородицької православної церкви у м.Хмільнику.

//Дорош М. Хмільницький район в датах.- Вінниця: Велес, 2003.-С
//Сім чудес Хмільника.-Бердичів.

170 років

1896 р.- розпочато будівництво дерев'яної церкви святителя Феодосія у с.Вугли.
//Зі слів протоієрея Володимира, настоятеля

115 років

Дорош М. Хмільницький район в датах.- Вінниця: Велес, 2003.-С.17.

Історія - це вибір.

1846 р. — Т.Г.Шевченко проїзджаючи нашим краєм зупинявся у м.Хмільнику , Уланові.

//Хмільницькі світовиди .Бібліографічний словник.-Вінниця: Велес, 2002.-с.37

//Жур П. Дума про огонь.-К.-, 1989- с.284.

165 років

1861 р.- відкрито церковно — приходські школи в селах Качанівка, Чернятинці, Чеснівка, Хмільнику.

//Дорош М. Хмільницький район в датах.- Вінниця: Велес, 2003.-С.24

//Дорош М. Витоки освіти на терені нашого краю//життєві обрії.-2002.-22 черв.

150 років

1896 р.- відкрито школу грамоти в селах Крупин,Кушелівка, Сулківка.

//Дорош М. Хмільницький район в датах.- Вінниця: Велес, 2003.-С.29

//Дорош М. Витоки освіти на терені нашого краю//життєві обрії.-2002.-22 черв.

135 років

1911 — 1915 рр. -розпочате будівництво архітектурно — історичного комплексу “Замкова гора” за проектом відомого російського архітектора І.Фоміна

//Історія міст і сіл Української РСР. Вінницька область .-К., 1972 .

//Сім чудес Хмільника.-Бердичів.

100 років

1921 р.- створена комсомольська організація у м. Хмільнику,Кустівці, Колибабинці, Лип'ятин та Березні.

Міський клуб III Конгресу Комітерну, в якому працювали музичний, драматичний та спортивний гуртки.

Відкрито 6 хат — читалень, центральну міську бібліотеку з читальнею.

//Історія міст і сіл Української РСР. Вінницька область .-К., 1972 ..

//Дорош М. Хмільницький район в датах.- Вінниця: Велес, 2003.-С.34 -35.

90 років

1931 р.- в Уланові створенно машино — тракторну станцію (МТС)

//Дорош М. Хмільницький район в датах.- Вінниця: Велес, 2003.-С.38.

80 років

Минуле для сучасного і майбутнього.

1936 р. - при вїзді в Хмільник , з боку Кожухлава, радянські воїни збудували укріплення — дзоти.

//За дослідженнями краєзнавця, історика с.Великий Остріжок В.Маринича

75 років.

1941 р.-липень м. Хмільник та Хмільницький район захопили німецько — фашистські окупанти.

//Дорош М. Хмільницький район в датах.- Вінниця: Велес, 2003.-С.40.

//Дорош М....А память жива.-Велес: О. Власюк,2005. -7 -9.

//Історія міст і сіл Української РСР. Вінницька область .-К., 1972 .

70 років

1961 р.- у м. Хмільнику відкрито центральний військовий клінічний санаторій “Хмільник “ та ДП клінічний санаторій “Хмільник” ЗАТ лікувально — оздоровних закладів профспілок України “Укрпрофоздоровниця”.

//Історія міст і сіл Української РСР. Вінницька область .-К., 1972 .

//Гольденберг Н.Я. Лечение, реабилитация, ОТДЫХ НА КУРОРТЕ Хмельник.-К.: Полиграфкнига, 2000.-с. 33-37

//Сім чудес Хмільника.-Бердичів.

50 років

1966 р.- відкрито санаторій “Березовий гай”. На сьогодні це Товариство з обмеженою відповідальністю “Санаторій “Березовий гай””.

//Історія міст і сіл Української РСР. Вінницька область .-К., 1972 .

//Гольденберг Н.Я. Лечение, реабилитация, ОТДЫХ НА КУРОРТЕ Хмельник.-К.: Полиграфкнига, 2000.-с. 33-37

//Сім чудес Хмільника.-Бердичів.

//Дорош М. Хмільницький район в датах.- Вінниця: Велес, 2003.-С.50.

45 років

1981 р. біля Хмільника (біля шляху Хмільник — Широка Гребля) відкрито пам'ятник воїнам 18 — ї армії, що загинули за звільнення краю від німецьких окупантів/

//Дорош М. Хмільницький район в датах.- Вінниця: Велес, 2003.-С.50.

//Паспорт на пам'ятника

30 років

1991 р. весна - у Хмільнику відкрився пам'ятник Т.Г.Шевченку

//Дорош М. Хмільницький район в датах.- Вінниця: Велес, 2003.-С.50.

//Сім чудес Хмільника.-Бердичів.

20 років

1996 р. листопад — у Хмільнику проводив свою роботу Всеукраїнський фестиваль некомерційних фільмів присвячений 5-й незалежності України і 100-чю українського кіно.

//Дорош М. Хмільницький район в датах.- Вінниця: Велес, 2003.-С.50.

15 років

Їх імена на карті Хмільницького краю

22 жовтня 1811 р.- у с.Добрян, Угорщина народився великий композитор, піаніст, диригент, педагог, громадський діяч Ференц Ліст, який у жовтні 1847 р. по 1848 р. перебував у с.Воронівцях.

//Музыкальная энциклопедия.Гл. Ред. В.Келдиш. т.3.-М., «Советская энциклопедия», 1976.-с.283- 296.

1. Надор Т. Если бы Лист вел дневник.-Будапешт: изд-во «Корвина»,1988.-с.156-160.

200 років

24 червня 1906 р.- народився у м.Хмільнику Давид Давидович Копиця, літературознавець, критик./

//Хмільницькі світовиди .Бібліографічний словник.-Вінниця: Велес, 2002.-с.91

//Калинові грона .Літературна антологія Хмільницької землі.-Вінниця: О.Власюк, 2004.-с.12

//Тищенко Д. Син Поділля//Червон. Прапор.-1968.- 16 трав.

//З- над Божої ріки. Літературний бібліографічний словник Вінниччини/Упорядкування і загальна редакція А.М.Подолінного.Вінниця: Континент -ПРИМ, 2001.-с.159.

105 років

9 листопада 1906 р. - народився у с.Рогинці український прозаїк, поет Ярослав Васильович Гримайло.

З- над Божої ріки. Літературний бібліографічний словник Вінниччини/Упорядкування і загальна редакція А.М.Подолінного.Вінниця: Континент -ПРИМ, 2001.-с.285.
Гримайло Ярослав Васильович //Письменники радянської України/Ред. Моргаєнко.-К.:Рад. Письменник, 1976.- с.78
Сандул В.Незабутній крайни: Наші славні земляки//Червон. Прапор.-1986.- 24 груд.
Мазур В. Тобою , краю мій, живу!!!Життєві обрії.-1998.-21 лист.

7 жовтня 1906 р. помер російський нарисовець, драматург, поет Іван Миколайович Захар'їн. 1880-1882 рр. Проживав у м.Хмільнику./

/З- над Божої ріки. Літературний бібліографічний словник Вінниччини/Упорядкування і загальна редакція А.М.Подолінного.Вінниця: Континент -ПРИМ, 2001.-с.159.

/Хмільницькі світовиди .Бібліографічний словник.-Вінниця: Велес, 2002.-с.91

105 років

1911р. -помер та похований на кладовищі, яке знаходиться напроти шкіл № 3, 1 російський генерал-ад'ютант , комендант фортеці Порт — Артур Анатолій Стессель.

Гребельський С. Той самий Стессель, що здав Порт -Артур, похований у Хмільнику//33-й КАНАЛ.-2009.-28 січ.

7 січня 1921 року народився у с. Кривошиї журналіст Рекрут Яків Миколайович

З- над Божої ріки. Літературний бібліографічний словник Вінниччини/Упорядкування і загальна редакція А.М.Подолінного.Вінниця: Континент -ПРИМ, 2001.-с.285.

90 років

19 грудня 1921 року у с.Вугринівка нині м.Хмільник народився Василь Феодосійович Пугач, педагог , відмінник освіти УРСР та СРСР, нагороджений медаллю А.С.Макаренка, громадський діяч та депутат як районної так і міської рад.

/Хмільницькі світовиди .Бібліографічний словник.-Вінниця: Велес, 2002.-с.61

90 років

10 квітня 1921 року народився Василь Іванович Хуторянський у с.Безпечне Чуднівського району, відзначений значком “Відмінник народної освіти”, орденом “Знак Пошани”, звання Заслужений вчитель України.

Хмільницькі світовиди .Бібліографічний словник.-Вінниця: Велес, 2002.-с.6

90 років

1931 р. 2 квітня народився Володимир Тадейович Вільчинський, Герой Соціалістичної Праці, Заслужений працівник сільського господарства, в минулому голову колгоспу “Дружба” с.Уланів.

Комар П. Добрий слід на землі//Життєві обрії.-1998.-19 верес.

Комар П. Люби кланятимуться тобі//Життєві обрії.- 1998.- 3 жов.

Якобчук М. Хліборобські істини//Поділля.-2000.- 8 листоп.

Столиця Володимира Вільчинського//Сільські вісті Вінниччини.-2001.-31 берез.

Терещук О. Вільчинський //Вінниччина.-2001.-30 берез.

80 років

31 травня 1936 р. у м.Хмільнику народилась Ж.Жур, поетеса, письменниця, педагог, авторка книг для школярів

/Калинові грона .Літературна антологія Хмільницької землі.-Вінниця: О.Власюк, 2004.-с.30 жур Ж.О.

На життєвих стежках:Вірші.Проза.-К.:Вир, 1999.-88 с.

Жур Ж. Етика.6 клас: Довідник школяра. -Тернопіль:Навчальна книга- Богдан, 2008.- 80 с.

Жур Ж. О. Сади цвітуть...Вінниця: Книга -Вега, 2007.- 112 с.: іл.

75 років

4 серпня 1936 року народився в с.Катеринівка Покровського району Дніпропетровської області Григорій Олександрович Новицький- Заслужений лікар України, Почесний громадянин м.Хмільника, лауреат багатьох державних нагород, займався розвідкою в 6 експедиціях, де виявлено запаси мінеральних лікувальних вод міста та Голодьківських свердловин. Автор 3 книг про радонові води Хмільника.

/Хмільницькі світовиди .Бібліографічний словник.-Вінниця: Велес, 2002.-с.56 тематична папка “Почесні громадянини м.Хмільника та Хмільницького району”.

75 років

10 грудня 1936 року у м. Хмільнику Сергій Андрійович Гребельський ,Заслужений журналіст України, громадський діяч краю.

/Хмельницькі світовиди .Бібліографічний словник.-Вінниця: Велес, 2002.-с.45

75 років

3 листопада 1936 року народився П.С.Карицький Заслужений лікар України, нагороджений значком “ Відмінник охорони здоров'я СРСР, орденом “Знак Пошани” , медаллю “Ветеран праці”. З 1971 року у м.Хмельнику.

/Хмельницькі світовиди .Бібліографічний словник.-Вінниця: Велес, 2002.-с.91

75 років

29 червня 1941 року помер польський піаніст, диригент, композитор, уродженець с.Курилівка Ігнаци Ян Падаревський.

/Хмельницькі світовиди .Бібліографічний словник.-Вінниця: Велес, 2002.-с.27

//Музыкальная энциклопедия.Гл. Ред. В.Келдиш. т.4.-М., «Советская энциклопедия», 1978.-с.150

Житкевич А. Падаревський — наш земляк//Червон. Прапор.-1973.- 4 серп.

Дасевич С. Місце народження — Курилівка//Червон. Прапор.- 1990.- 29 груд.

Бортняк А. Славетний поляк із Поділля//Вінниччина.- 2000.- 17 листоп.

А цей світ музикою зветься. 100 років тому він одностойно аплодував Падаревському//Урядов . Курєр.- - 2002.-15 черв.-с. 8-9.

Польські гості на Батьківщині Яна Ігнаци Падаревські//Життєві обрії.- 2010 .-19 берез.

70 років

1941 р. - народився у с. Сохранівці Алексєєвського- Лозовського району Ростовської області лікар, поет Іван Понамаренко. У Хмельнику з 1972 року.

Пелюстки троянд. Поезії.-Дрогобич: Видавнича фірма “Відродження” 2000.- с.119-120.

70 років

6 вересня 1941 року у с. Рибчинцях народився Феодосій Максимович Гуменюк, художник, Лауреат Державної премії України ім. Шевченка

Кирилюк В. Пора для України жити//Літ.Україна.-1993.-18 лют.

Лазаренко В. Парадокси епохи//Камертон.-1993.-23 квіт.

Козюк Є. Закоханий у вільну Україну//Життєві обрії.-2001.- 13 жовт.

Коли митець любить свій народ //Київ.-1998.-№6.-с.158- 160.

70 років

21 листопада 1946 р. у Хмільнику народився Михайло Громов, художник , поет, громадський діяч.
/Хмільницькі світовиди .Бібліографічний словник.-Вінниця: Велес, 2002.-с.82
Зоряні роси: Поезії/Ред. М.Заруба.-Хмільник: РІА "Пульсар", 2004.- с.38.

65 років

13 листопада 1956 року помер український поет Ярослав Гнатович Шпорта, уродженец с.Сальниця.

З- над Божої ріки. Літературний бібліографічний словник Вінниччини/Упорядкування і загальна редакція А.М.Подолінного.Вінниця: Континент -ПРИМ, 2001.-с.382
Свято в Сальниці :[50- чя з Дня народження Я.Шпорти]//Червон. Прапор.-1972.-19 верес.
Співець наших перемог//Червон. Прапор .-1972.- 16 верес.